GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondă 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 135. *Lunĭ, Marţĭ 18 (30) Iunie* **1885.**

Nou abonamentŭ la „*Gazeta Transilvaniei.*“

Cu I Iuliu st. v. 1885 se începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care învităm pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ **10 franci**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

NB. Preţurile acestea le-amŭ ficsatŭ spre a uşurá abonanţilorŭ noştri din România plata abonamentului, fără a mai socoti agiulŭ.

Rugămŭ pe domnii abonenţĭ, ca sĕ binevoiască a-şĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espediţiunea ḍiarului.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a arĕta şi posta ultimă.

Administraţinea „Gazeteĭ Transilvaniei.“

Braşovŭ, 17 (29) Iunie 1885.

Maghiarii dela putere au ajunsŭ aşa departe cu principiile lorŭ patriotice-despotice-centraliste încâtŭ acum nicĭ Polonii nu-i mai înţelegŭ.

Lucru de mirare!

Totdéuna Polonii au simpatisatŭ cu Ungurii. Şi ei suntŭ o naţiă de aristocraţĭ, şi ei aspiră la la unŭ Regatŭ mare independentŭ, şi ei se credŭ a fi creaţĭ dintr'unŭ lutŭ mai bunŭ decâtŭ alte naţii, şi ei au pofte boerescĭ, mai multe decâtŭ le servesce spre sănĕtate....

Cu tóte aceste Polonii declară aḍĭ pe faţă, că nu mai pricepŭ politica unguréscă. Cu părere de rĕu se vĕdŭ siliţĭ a-o spune, deórece „Polonii voiescŭ sĕ trăiască cu Ungurii într'o cordială înţelegere, mai multŭ ca cu orĭ-care altă naţiune.“

O polemică ce s'a iscatŭ între „Pester Lloyd“ şi între organulŭ conservativŭ de frunte alŭ Polonilorŭ din Galiţia „Przeglond“, ne descopere causa nedumeririlorŭ polone asupra ideilorŭ şi principiilorŭ, ce le desvóltă puternicii ḍilei din Pesta.

Nu de multŭ s'a pronunţatŭ fóia din Pesta asupra situaţiunei interióre din Austria şi asupra atitudinei partidei din drépta, a aşa numiţilorŭ autonomiştĭ.

Intre altele a ḍisŭ numita fóiă, că nu crede cu putinţă o înţelegere între politicii de frunte germanĭ şi conducătorii celorlalte naţionalităţĭ în Austria, mai înainte de a se întroduce limba germană ca limbă a statului.

Décă Slavii combatŭ cu atâta vehemenţă pretensiunea de-a se primi limba germana ca limbă a statului, ei o facŭ acésta — ḍice „Pester Lloyd“ — numai şi numai din punctŭ de vedere federalistŭ şi pentru că suntŭ în contra unităţii statului. Cei ce voescŭ unitatea statului, trebue sĕ voiéscă şi o limbă a statului.

Fórte nimeritŭ rĕspunde la aceste espectorărĭ organulŭ polonŭ.

In ce legătură stă —întrébă „Przeglond“— pretensiunea nóstră, ca sé ni sĕ dea autonomiă şi egală îndreptăţire, cu pretinsulŭ atentatŭ asupra unităţii statului?

Mai departe, décă într'adevĕrŭ s'ar întroduce în Austria sistemulŭ autonomisticŭ, prin ce ar atinge séu ar periclitá acestŭ sistemŭ unitatea statului?

Prin nimicŭ!

Cine va puté dovedi, că unitatea statului póte sĕ esiste numai pe lângă o organisaţiune centralistică a statului? Şi-a pierdutŭ óre Ungaria unitatea prin aceea că posede unŭ regatŭ alŭ Croaţiei pe deplinŭ autonomistŭ?

Cererea cea mai estremă a Cehilorŭ este restabilirea corónei boeme. Óre împlinirea acestei cererĭ ar periclita unitatea statului? Sĕ fie elŭ guvernatŭ chiar în modŭ despoticŭ-centralisticŭ şi totŭ s'ar puté face încoronarea în Praga fără de a se atinge acésta organisaţiune.

Cum şi cu ce dreptŭ veniţĭ dér, voi Ungurii, a împută dreptei din Reichsrath, că ar avé tendinţa de a ameninţá unitatea statului? Şi astăḍĭ alegerile în delegaţiunĭ sĕ facŭ de cătră diferitele ţĕrĭ în sensŭ autonomistŭ, de aceea sĕ fi încetatŭ statulŭ a fi unitarŭ?

Câtŭ pentru limba statului, ḍice fóia polonă, nu e posibilŭ a construì o definiţiune, care sĕ fie clară şi se eschidă orĭ-ce escese, ce colidézŭ cu drepturile naţionalităţilorŭ. Destulŭ că i se recunósce de faptŭ limbei germane o posiţiune privilegiată. De când şi încâtŭ celelalte naţiunĭ nu mai suntŭ ameninţate de germanisare, d. e. în Galiţia, ele dau cea mai mare atenţiune studiului limbei germane.

Prin primirea limbei statului confusiunea ar devenì mai mare. Insĕ pracsa autonomiei şi a egalei îndreptăţirĭ va convinge pe Nemţi din ce în ce mai multŭ, că într'însa nu e nicĭ unŭ periculŭ, nicĭ pentru ei, nicĭ pentru unitatea statului. Poporaţiunea nu vrea sĕ scie de centralismŭ şi de egemoniă şi ea se va emancipá cu timpulŭ de doctrinele suprematiştilorŭ.

Popórele slave ale Austriei ce facŭ 14 milióne, adecă două treimĭ a statului, nu mai potŭ fi obéla Nemţilorŭ. Aceştia trebue sĕ se dedea cu o posiţiune coordinată. Nu ei au fundatŭ statulŭ, ci dinastia, dér chiar ei sĕ-lŭ fi fundatŭ, n'ar puté se pretindă alŭ conduce decâtŭ numai până când celelalte popóre arŭ fi minorene şi n'ar avé consciinţă dĕ sine.

Slavii nu vorŭ se strivéscă de părete pe Nemţĭ — le lasă totŭ şi ceea ce cerŭ e egala îndreptăţire.

Fóia polonă îşĭ exprimă în fine speranţa, că procesulŭ acesta de reconstruire în sensŭ autonomistŭ va fi căstigatŭ spre norocululŭ statului.

Nu mai e dér scăpare pentru principiulŭ despoticŭ-centralisticŭ décă chiar şi Polonii îĭ cântă vecînica pomenire!

Pactulŭ austro ungarŭ.

Cu câtŭ se apropiă reînoirea pactului dintre Austria şi Ungaria, cu atâtŭ se deslănţuesce întrégа furtună de cestiunĭ şi ministrii ungarĭ se ducŭ la Viena, ca sĕ ţină acolo ântéiele conferinţe. „N. fr. Presse“ spune, că acţiunea pactului este în cursŭ şi comitele Taaffe este chematŭ sĕ apere interesele austriace, sĕ feréscă pe cetăţenĭ de orĭ ce nouă sarcină economică şi financiară. *Germanii* acum şépte anĭ au esecutatŭ o operă gigantică în parlamentŭ; ei *au avutŭ misiunea sĕ aducă în marginele posibilului şovinismulŭ unguréscŭ fără frĕu.* Incheiarea pactului de astădată e mai uşóră, dar a sositŭ timpulŭ ca şi contele Taaffe sĕ'şĭ probeze dibăcia sa de bărbatŭ de statŭ corónei şi poporului. Fóia vieneză ḍice între altele:

»Semne de furtună nu lipsescŭ. Consciinţa de sine, ce s'a ridicatŭ prin succesulŭ esposiţiunei, dar încă şi mai multŭ simţibilitatea, ce a produs'o politica vamală a prinţului Bismarck, a deşteptatŭ în Ungaria unŭ spiritŭ protecţionistŭ, care sfarmă orice marginĭ ale bunei chibzuinţe şi ar putea închide ţéra cu unŭ zidŭ. Ungurii nu potŭ şi nu vréu sĕ'nţelégă, ca unŭ statŭ amicalŭ fără vre-o provocare sĕ facă politică economică în contra propriului sĕu aliatŭ. In Ungaria se recomandă o politică vamală pasionată, vrea sĕ se facă din orĭce posiţiune a tarifului unŭ pumnalŭ, cu care sĕ se străpungă inima contrarului economicŭ, vréu sĕ arate Ungurii că nu e cu putinţă d'a se vătĕma nepedepsitŭ interesele unguréscĭ, că Ungaria va imita politica economică necruţătóre a Germaniei, arătându-se din fiecare cifră tótă văpaia temperamentului, Ungaria vrea prohibiţiunea, lupta.

»O asemenea politică însă Austria nu póte urmări, chiarŭ de ar voì Taaffe. Industriaşii austriacĭ se înspăimêntă de vămile economice, care apasă fórte tare pe lucrătorĭ; prin acésta s'arŭ închide comunicaţiunei nóstre căile, s'arŭ perde têrgurile câştigate cu greu, s'ar înstreina naţiunile amicale statului nostru şi s'arŭ crea crise nouĕ. Austria voesce o înţelegere cu România care — iritată prin procederea Ungariei — 'şi-ar putea închide graniţele cu cele mai marĭ bariere; Austria, cu tótă politica vamală a lui Bismarck, *vrea sĕ menţină pacea economică cu imperiulŭ germanŭ;* are de apĕratŭ pré marĭ interese, decâtŭ sĕ facă o politică economică aventurósă. Inclinările Ungariei, dacă cumva ea ar lăsa sĕ se realiseze vederile lui Tisza, ar trebui sĕ provóce celŭ mai mare periculŭ pentru monarchiă. Rĕsboiu în contra Germaniei, în contra României, în contra întregei lumĭ! Unŭ asemenea programŭ nu numai ar vătăma cumplitŭ bunăstarea nóstră, dar încă ar isola politicesce monarchia, i-ar răpi pe singurulŭ amicŭ în Europa, i-ar detrage orĭ ce influinţă în Orientŭ. Unŭ statŭ împovĕratŭ cu datorii, care are sĕ plătéscă mai multe sute de milióne pe anŭ creditorilorŭ streinĭ, a cărui valută este sdruncinată, care are sĕ se plângă acum de marea depreciare a notelorŭ faţă cu aurulŭ, nu-şĭ póte permite luxulŭ unei rĕsbunărĭ, trebue tocmai în furtuna ce a provocat'o sistemulŭ protecţionistŭ în Europa sĕ opereze cu o estremă prevedere, ca nu cumva trăsnetulŭ sĕ-lŭ lovéscă tocmai pe elŭ.

»Ar fi cea mai mare orbire, dacă bărbaţii de statŭ ai monarchiei arŭ fi conduşĭ de astfelŭ de simţĕminte ca ale Ungariei. Rĕsboiulŭ economicŭ eschide pentru îndelungŭ timpŭ alianţa politică. Cine vrea acésta, n'are decâtŭ sĕ voiască prohibiţiunea, lupta economică în contra cancelarului germanŭ; cine are curagiu pentru acésta, trebue sĕ cunóscă şi prăpastia în care se aruncă. Pactulŭ va provoca o cestiune, care este atâtŭ de însemnată, încâtŭ va trece departe peste încurcăturile nóstre interióre, şi contele Kalnoky are tótă dreptatea d'a se opune cu tótă greutatea autorităţiĭ sale pasiunilorŭ escesive, ca custode alŭ monarchiei sĕ ridice mâna şi sĕ 'i facă atenţĭ: Nu 'mĭ turburaţĭ cercurile mele!«

Va sĕ ḍică avemŭ sĕ ne aşteptămŭ la discusiunĭ viforóse, cu ocasiunea încheiării pactului austro-ungarŭ, căcĭ chiar de pe acuma ḍiaristica austriacă chiar şi cea maghiaro-filă le strigă Ungurilorŭ, sĕ bage bine de sémă ce facŭ şi sĕ nu 'şĭ bage lingura unde nu le ferbe óla.

Politica esternă a lui Salisbury.

»Pol. Corr.« este informată din Londra, că basa politicei esterne a cabinetului Salisbury va fi o intimă apropiare de Germania şi Austria-Ungaria, prin care pare eschisă orĭce tendinţă duşmană Rusiei. Lordulŭ Salis-

bury și lordulŭ Churchill consideră actuala cestiune afgană ca fórte subordinată și se vorŭ arăta la regularea ei multŭ mai prevenitorĭ ca Gladstone și Granville. Ei nu voescŭ sĕ apere India prin transacțiunĭ de valóre îndoiósă, ci prin crearea unei posițiunĭ tarĭ. In Egiptŭ, cabinetulŭ își va lua asupră'șĭ responsabilitatea pentru actele guvernului egipténŭ și va lăsa acolo trupe îndestulitóre, spre a apĕra țéra în contra vre-unei învadiunĭ a Mahdiului. Cabinetulŭ crede, că principele Bismarck va sprijni o astfelŭ de politică și Francia nu va ridica nicĭ o obiecțiune în casulŭ acesta.

Pe de altă parte „Journal de St. Pétersbourg« esprimându-se în modŭ mulțămitorŭ despre politica internă și esternă a lui Gladstone, dice că singura imputare ce i s'ar puté face este, că elŭ a causatŭ imperilismului multe jertfe cu privire la posesiunea colonială a Angliei. *Rivalii Angliei dorescŭ sĕ câștige și ei locŭ și-șĭ mențină pretențiunile lorŭ asupra părțilorŭ ce după părerea lorŭ li se cuvinŭ.* Lumea e destulŭ de mare pentru toțĭ. Salisbury sĕ ia în moștenire posițiunile predecesorului sĕu. Căile pe care are sĕ apuce suntŭ desemnate clarŭ de desvoltarea istorică naturală. Rusia din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ sale și politicei sale personale, privește în linisce venirea la putere a noului ministerŭ.

SCIRILE ĐILEI.

Ministrulŭ instrucțiunii a ordonatŭ cu data de 12 Iuniu n., ca pentru acei învĕțătorĭ poporalĭ nemaghiarĭ, carĭ nu sciu séu pré puținŭ sciu limba maghiară, sĕ se țină unŭ cursŭ de limba maghiară de șése sĕptĕmânĭ în vacanțele școlare de véră din acestŭ anŭ, între altele și în Clușiu și în Cristurulŭ sĕcuescŭ. La aceste cursurĭ suntŭ chemațĭ acei învĕțătorĭ, carĭ în sensulŭ art. de lege 18 din 1879, (§ 3: „Acei individĭ carĭ se află deja în oficiu séu carĭ pășescŭ pe cariera învĕțătorescă și carĭ au absolvatŭ cursulŭ învĕțătorescŭ în timpulŭ dela 1872 până la încheerea anului 1881, respective carĭ vorŭ absolva, séu carĭ au ocupatŭ postŭ de învĕțătorŭ în acestŭ timpŭ) suntŭ îndatorațĭ a'șĭ însuși cunoscința limbei maghiare. Celorŭ carĭ vorŭ lua parte la cursŭ li se va da unŭ ajutorŭ din partea statului de 70 cr. pe di și după putință și locuință gratuită. Ce privesce admiterea la cursŭ, respectivii prin autoritățile lorŭ confesionale sĕ se anunțe la inspectorulŭ școlarŭ respectivŭ celŭ multŭ până la 10 Iuliu.

—0—

Episcopulŭ rom. cat. din Ardealŭ Franz Lönhart s'a făcutŭ membru fondatorŭ alŭ reuniunei de maghiarisare din Ciușiu cu suma de 500 fl. Va sĕ dică și »blagoveștenia« îi e asigurată.

—0—

Ni se scrie cu data 27 Iuniu n: „Vinerĭ in 26 Iuniu s. n. pe comuna Hĕghigŭ, comit. Ttrei Scaune, a fostŭ o ruptură de norŭ îngrozitóre, valea ce curge dela Nordŭ spre Sudŭ prin mijloculŭ satului a venitŭ așa de înfiorătóre, încâtŭ a distrusŭ totŭ ce i-a fostŭ în cale, și adecă: porțile, stoborăle (ulucile) gardurile, și grădinile cu verdețurĭ; cele mai marĭ pagube au avutŭ d-nii: Nicolau Zacharia comerciantŭ, căruia o grădină bine cultivată după recerințele timpului cu totulŭ i-a nimicit'o; comerciantulŭ Rasendorfer Albert, Goldstein Armen, Aristide Ion Stan, și alțĭ mulțĭ. Mai multŭ a suferitŭ biserica rom. gr. or., care se află în gura vălei, s'a umplutŭ de apă, a desgrădit'o de stoborŭ; au suferitŭ multŭ și holdele de tómnă și primăvéră ce se află împrejurulŭ păraelorŭ, așa încâtŭ potŭ dice că paguba se urcă la 200 fl. v. a." — N. M.

—0—

Regele și Regina României s'au întorsŭ dela Neuwied în țĕră, oprindu-se la Sinaia unde vorŭ petrece véra.

—0—

„Kol. Közl.« se bucură peste mĕsură, că contele Teleki se numesce ambasadorŭ în Bucurescĭ, care va întroduce în România »caracterulŭ unguresc", va pune stavilă »agitațiunii«, va nimici societățile de felulŭ »Carpații"-lorŭ, și va disciplina pe „Românulŭ", pe „Telegrafulŭ" și pe „L'ndépendance' roumaine" printr'o trăsură de condeiu. Fóia clușiană dice, că óre n'ar puté Maghiarii sĕ'n trebe, pentru ce Academia a premiatŭ istoria lui Horia? „Dacă contele Teleki s'ar numi ambasadorŭ în Bucurescĭ, amŭ mai rĕsufla și noi puținŭ", dice fóia maghiară. De br. Mayr nu e mulțumită, cu tóte că s'a făcutŭ membru alŭ reuniunii de maghiarisare. Ambasada austro-ungară din Bucurescĭ pré are colóre germană, avêndŭ ca insignii vulturulŭ cu douĕ capete. — Noi scimŭ însĕ că lacheii și cocișulŭ br.-lui Mayr suntŭ îmbrăcațĭ în Atila, împintenațĭ și împenațĭ. Nu suntŭ mulțămițĭ Maghiarii cu acésta?

—0—

Diarele din Romania spunŭ, că ministerulŭ se va modifica în curêndŭ, și anume se vorbesce despre trecerea d lui I. Brătianu la rĕsboiu și despre aducerea d lui Chițu la interne.

Din Rodna vechiă primimŭ următórea scire cu data 22 Iuniu: »La oficiulŭ postalŭ reg. ung. din Rodna vechiă, com. Năsĕudŭ, s'a descoperitŭ o defraudare de banĭ erarialĭ, în sumă de peste 1400 fl. v. a.; defraudantulŭ e însușĭ postașulŭ Pálfy Gyula, carele abia are peste unŭ anŭ de când a venitŭ la Rodna vechiă. De când esistă oficiulŭ postalŭ din Rodna vechiă nu s'a întêmplatŭ așa ceva până acum. Adevĕratŭ că acelŭ oficiu l'a purtatŭ, aprópe 30 anĭ, unŭ Românŭ: Florian Domide, rĕposatŭ în 1883. La concursulŭ deschisŭ atuncĭ de direcțiunea postală din Sibiu, au competatŭ mai mulțĭ individĭ între carĭ trei din Rodna vechiă, ómenĭ cu stare bună și garanțiă sigură de mai multe mii florinĭ; dară toțĭ au fostŭ respinșĭ necondiționatŭ, și postulŭ din cestiune s'a conferitŭ lui Palfy Gyula, favoritulŭ fișpanului Br. Banffy, căruia i-a servitŭ odinióră ca samtartĕu; așa dice elŭ. Dela descoperirea acestei defraudărĭ, și renegații armeno-jidanĭ s'au muiatŭ. Investigarea decurge.« — u. —

—0—

Erații Sturmer, comersanțĭ de marfă de luxŭ în Focșanĭ, Moldova, au încetatŭ cu plățile. Pasivulŭ lorŭ se dice că e de 80 de mii lei și dânșii oferă creditorilorŭ numai 25 la sută.

—0—

Biserica Sf. Haralambie din Giurgiu, România, a fostŭ spartă în sĕptămâna trecută nóptea de nisce hoțĭ, carĭ au furatŭ mai multe obiecte de argintŭ, precum crucĭ, potire ș. a. Parchetulŭ îi urmăresce.

—0—

Ploile torențiale ce au cădutŭ în România au făcutŭ marĭ stricăciunĭ căilorŭ de comunicațiune în mai multe părțĭ ale țĕrii

—0—

Stolurile de lăcuste apĕrute în Dobrogea au fostŭ atâtŭ de marĭ, încâtŭ la începutulŭ stîrpirei lorŭ, se ucidéu pe di câte 90—100 de banițe (mĕsură ca de 2 ferdele.)

—0—

In nóptea de 12—13 corentŭ a arsŭ fabrica de spirtŭ dela Drăcșanĭ, județulŭ Botoșanĭ. Pagubele suntŭ fórte marĭ.

Actŭ de violență alŭ Olahilorŭ.

Sub acestŭ titlu publică „Ellenzék" următórea scire sensațională:

»Ni se scrie că în 18 Iuniu curentŭ unŭ detașamentŭ de trupe valahe (vrea sĕ dică române) sub comanda unui oficerŭ superiorŭ au năvălitŭ asupra teritorului aparținĕtorŭ comunei Papolța, numitŭ munții Brăscuiu micŭ și mare, teritoriu situatŭ la o bună distanță de graniță, și au gonitŭ cu puterea armată de acolo 400 de oi ale locuitorului din Brețcu cu numele Bencze și ale lui Stefanŭ Șorbanŭ din Covasna și patru boi ai lui Bogyo Iosifŭ, susținêndŭ că acelŭ locŭ este teritoriu românescŭ; mai departe au legatŭ și au tĕrîtŭ de acolo mai mulțĭ strugarĭ vescĭ de síte."

La acéstă scire observă fóia numită următórele:

„Ce dice la tóte aceste legațiunea nóstră din Bucurescĭ și oficiulŭ de esterne din Viena? Orĭ dóră aceste autoritățĭ nu veghiază decâtŭ numai asupra neviolabilității teritoriului austriacŭ?

Deșiu, la 24 Iuniu 1885.

(Filiala cultur-egyletului și Evreii. — Scóla israelită din Deșiu. — Apelulŭ pentru cultur-egylet și opiniunea unei Românce. — Teatrulŭ maghiarŭ din Deșiu. — Calea ferată Deșiu-Bistrița și economii românĭ).

Pe aicĭ de câte-va dile plouă. A încetatŭ așadară fierbințela temperaturei și deodată cu ea a mai scădutŭ cu câteva grade și parocsismulŭ societății maghiare în lucrarea de maghiarisare. Se puse la cale înființarea unei filiale a cultur-egyletului din Clușiu. Mare rolŭ jócă pe tĕrêmulŭ acesta unŭ jidanŭ, carele fiindŭ patriotŭ bunŭ (după conceptulŭ celŭ mai nou de patriotismŭ maghiarŭ) își póte esercitá meseria de »Winkel-Advocat«, fără a i-se cere diploma de doctoratŭ séu censura advocațială. Acesta adună pe toțĭ percinuații și mai civilisații sĕ sprijinéscă cu „éljenurĭ« pe micii tiranĭ, ca sĕ priméscă apoi ca recompensă pentru semnele de patriotismŭ ceea ce caută jidanulŭ în tóte lucrările lui: „banĭ«. Și s'o spunemŭ dreptŭ, jidanii se sciu folosi de minune de slăbiciunile șoviniștilorŭ maghiarĭ. Ei învață limba maghiară, se boteză cu nume maghiare, se arată cu mânĭ cu picióre cei mai bunĭ sprijinitorĭ ai ideei de statŭ maghiarŭ și-șĭ câștigă întru atâta încrederea și iubirea fruntașilorŭ națiunei maghiare, încâtŭ aceștia punŭ în posturĭ cardinale funcționarĭ jidanĭ, carĭ ca și nisce protectorĭ naturalĭ ai celorŭ de-o rassă, la rêndulŭ lorŭ, împlu apoi oficiele subalterne cu astuții fii ai lui Israilŭ. Poporulŭ odată urgisitŭ de tótă lumea, a ajunsŭ a fi éră și poporulŭ celŭ alesŭ și acésta cu deosebire în Ungaria, unde mâna alianței israelite în frunte cu baronulŭ Rothschild ține cumpĕna creditului publicŭ, și prin diarele cele mai marĭ și acreditate dirige opiniunea publică.

Până unde ajunge bunăvoința celorŭ dela putere față cu „bunii patrioțĭ« jidanĭ se póte vedé de acolo, că le ridică scóle frumóse din materialŭ solidŭ, le plătescŭ învĕțătorii cu câte 400—500 fl. și le îmbracă copii de scólă mai sĕrmanĭ cu vestminte și îi provĕdŭ cu cărțĭ și recvisite scolastice.

Așa aicĭ în Deșiu jidanii au o scólă (Izraelita községi népiskola) cu doi învĕțătorĭ bine salariațĭ. Scóla ca edificiu întrece pe multe scóle proprie maghiare. Dar ce dicŭ? Scóla civilă de fete nicĭ nu are edificiulŭ sĕu propriu, ci se ține în edificiu închiriatŭ, pe când de comunitatea israelită s'a îngrijitŭ comuna orășenéscă și a provĕdut'o cu o scólă, care póte serví ca esemplu.

Astfelŭ sciu sectarii lui Moise sĕ esploateze situațiunea. Astădĭ ei suntŭ cei mai marĭ Ungurĭ, căcĭ așa le merge bine pungei lorŭ. Mâne .... cum va suflá vêntu'ŭ. Astădĭ ei suntŭ primipilii ideei de statŭ maghiarŭ, căcĭ tragŭ folosŭ din acésta, căcĭ suntŭ mai favorițĭ și mai pe dreptŭ judecațĭ, decâtŭ națiunile nemaghiare. Ba încă încrederea lorŭ a ajunsŭ la așa mare gradŭ, încâtŭ sĕ te iai pe sémă când vorbescĭ cu ei, căcĭ îndată ce scapĭ o vorbă de glumă, te amenință că te vorŭ dá pe mâna fișpanului, a protectorului lorŭ.

Cu ajutorulŭ perciunațilorŭ așadară se întemeiază aicĭ o filială, care are sĕ lucre pe tóte terenele, după cum îmĭ mărturisì unŭ jidanŭ mai dilele aceste. Comitetulŭ se compune așa, ca sĕ fiă representate tóte clasele. Activitatea pentru a realisá acéstă filială o desvoltă mai multŭ după culise. Vre-o lucrare mai la lumină nu s'a făcutŭ, decâtŭ că s'a adresatŭ învitare și multorŭ persóne de națiune română și încă din starea plugarilorŭ, ca sĕ participe la adunarea din 16 l. c. Acușĭ ne așteptămŭ la o deputațiune, care sĕ ne vină la casă și sĕ ne céră sprijinulŭ materialŭ. »Lasă-i sĕ vină« — dise o demnă Româncă — »i voiu întrebá, că ce scopŭ urmăresce societatea lorŭ, și sĕ-mĭ arate statutele. Și decă îmĭ vorŭ rĕspunde că scopurĭ de cultură urmărescŭ, atuncĭ și eu la rêndulŭ meu le voiu arătá statutele „Asociațiunei transilvane« și le voiu dice: Écă și acesta urmăresce scopŭ culturalŭ. Și vețĭ fi de unŭ acordŭ cu mine, când ca femeiă cu sêmțĕmêntŭ nobilŭ vĕ voiu descoperi, că prisosulŭ din averea mea trebue sĕ-lŭ dau unei societățĭ, care promovéză cultura poporului meu și nu mĕ lasă nicĭ mintea nicĭ inima sĕ-mĭ dau fileriulŭ unei societățĭ, alŭ cărei scopŭ nu este curatŭ culturalŭ. Ce ațĭ dice óre Domniele Vóstre, când eu și cu alte femei Române așŭ veni la casa D-Vóstrĕ și v'amŭ cere ajutorŭ în scopulŭ Asociațiunei române transilvane?!« Bravo femeiă Română, i-amŭ disŭ, și mi-amŭ urmatŭ calea.

Ca ceva nou din vestitulŭ nostru Deșiu mai potŭ înșira în cronică, că s'a pusŭ fundamentulŭ teatrului maghiarŭ și lucrarea se urméză cu multă diligință. De asemenea se lucréză la linia călei ferate cătră Bistrița cu mare activitate.

Și fiindcă vorbescŭ de calea ferată sĕ-mĭ descoperŭ și D-vóstrĕ d-le Redactorŭ nedumerirea. Eu așa țineam până mai dĕunădĭ, că statulŭ în schimbulŭ nenumĕratelorŭ sarcinĭ și dărĭ cu multe numirĭ, e datorŭ sĕ asigureze poporațiunei și sĕ-i apere proprietatea imobilă de încălcare și décă cineva are poftă de a înstrăiná proprietatea cuiva séu îlŭ vatămă în posesiunea averei, atuncĭ sĕ pórte grijă de despăgubirea proprietarului.

Pe aicĭ se pare însĕ, că cetățénulŭ are numai sarcinĭ de purtatŭ, éră binefacerile statului și scutulŭ lui nu se simțescŭ. Se scie că calea ferată cătră Bistriță se face de unŭ consorțiu pe acțiunĭ. Acestŭ consorțiu a încredințat'o la doi întreprindĕtorĭ, carĭ cu inginerii lorŭ au începutŭ lucrarea mĕsurândŭ și tăindŭ crucișŭ și curmedișŭ locurile cele mai bine și mănose ale locuitorilorŭ din satele situate pe valea Someșului, Șielui și a Bistriței, fără însĕ de a întreba cineva pe proprietarii locurilorŭ, cum vorŭ da loculŭ, cu ce prețŭ jugĕrulŭ, cum socotimŭ cu mintea nóstră că ar fi trebuitŭ sĕ se urmeze. Ba fiindcă calea ferată trece prin țarinĭ, s'a făcutŭ daună în bucate, holde de grâu și de cucuruzŭ. Până acuma însĕ n'a primitŭ nimenĭ vre-o rebonificare a daunei suferite.

După-ce timpulŭ este criticŭ și bietulŭ economŭ nu póte face nicĭ banii pentru acoperirea dărei, cum sĕ mai pórte elŭ procesŭ pentru plătirea pămêntului sĕu și a bucatelorŭ călcate de lucrătorii călei ferate. Și la acésta i sfătuesce unŭ domnŭ advocatŭ alŭ călei someșane*)

Sĕrmanŭ economŭ, talpa țĕrii, cum ai ajunsŭ de batjocură, tu și averea ta! *Constantulŭ.*

SOCIETATEA „TRANSILVANIA"

Acéstă societate avêndŭ vacantŭ unŭ stipendiu în sumă de una-mie-șése-sute lei anualŭ, cu începere dela 1 Octomvre 1885 înainte, se aduce la cunoscința doritorilorŭ d'a-lŭ obține, că se publică concursŭ pentru ocuparea lui.

*) Datoria nu numai a unuia, ci a tuturorŭ Româniloră luminațĭ din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca este de-a sări în ajutorulŭ bieților ŭ economĭ neesperțĭ, cu sfatulŭ și cu fapta. Red.

Acestŭ stipendiu este destinatŭ pentru studiulŭ medicinei la universitatea din Viena. Suntŭ admişi la concursŭ numai tinerĭ românĭ din ţĕrile de peste Carpaţĭ.

Doritorii d'a-lŭ ocupa vorŭ înainta cererile lor înscrisŭ, cătră »comitetulŭ societăţii Transilvania, în Bucurescĭ, strada Plantelorŭ No. 24«, celŭ multŭ până la 1 Septemvre stilŭ nou a. c., şi le vorŭ însoţi de următórele acte:

1. Certificatŭ de botezŭ; 2. Certificatŭ că a terminatŭ liceulŭ şi că a depusŭ bacalaureatulŭ (maturitatea); 3. Certificatŭ de paupertate; 4. Sĕ ia îndatorirea a se conforma dorinţii esprimată prin art. 4 din statute, d'a 'şĭ aplica cunoscinţele în partea locului, şi în fine a 5-a Sĕ 'şĭ ia îndatorirea ca în termenii prevĕḑuţĭ în programa facultăţii de medicină sĕ 'şĭ facă neapĕratŭ esamenile. Neîndeplinirea acestei îndatorirĭ atrage dupe sine pierderea stipendiului.

Potŭ concura atâtŭ studenţi începĕtorĭ câtŭ şi cei mai înaintaţĭ în studiulŭ medicinei.

NB. Onor. redacţiunĭ ale ḑiarelorŭ române, cu deosebire cele de peste Carpaţĭ, suntŭ rugate sĕ binevoiéscă a reproduce presenta publicaţiune de concursŭ.

Preşedintele societăţii: **Gener. G. Adrianu.**

Secretarŭ: *D. Precup.*

O convorbire cu representanţii presei unguresci.

Huniădóra, 12 Iuniu 1885.

Cum e de a se interpeta dechiaraţiunea primului ministru unguresců Tisza, dată în parlamentŭ la interpelarea deputaţilorŭ naţionalĭ, despre libertatea popórelorŭ nemaghiare din statulŭ maghiarŭ, o spunŭ agenţii sĕi politicĭ, şi cine nu o cunósce pe deplinŭ se pote convinge din casulŭ următorŭ:

De când s'au începutŭ reparările la Castelulŭ lui Ioan Corvinŭ şi s'a construitŭ o fabrică de ferŭ în Huniădórá, suntemŭ fórte desŭ onoraţĭ de cercetătorii străinĭ. Unii vinŭ din interesŭ istoricŭ, ca sĕ vĕdă castelulŭ şi sĕ admire şi aḑĭ, până la ce gradŭ a fostŭ încă pe acelŭ timpŭ desvoltată architectura; alţii ca sĕ privéscă în susŭ la coşercele de ferŭ carĭ sbóră pe sĕrmă peste vălĭ adâncĭ de 40—60 metri, ducêndŭ meterialŭ pentru fabrica de ferŭ, care încă e adjustată bine cu turbine după sistemulŭ celŭ mai nou, încâtŭ pe terenulŭ sciinţei au ce scruta şi admira şi unii şi alţii. Dér între acei mulţĭ cercetătorĭ, vinŭ şi unii fanaticĭ cu idea de statŭ maghiarŭ în proţapŭ, carĭ nu vĕdŭ în jurulŭ Huniădórei alta, decâtŭ lemne şi petrii maghiare.

Astfelŭ pe ḑiua de 29 Maiu a. c., fiindŭ invitaţĭ representanţii presei din Budapesta, după cum se vorbesce, din partea consilierului ministerialŭ, care a condusŭ lucrările la fabrică, ca sĕ 'şĭ dea presa verdictulŭ asupra opului sĕu, au şi sositŭ în aceiaşĭ ḑi la 10 óre cu unŭ trenŭ separatŭ unŭ numĕrŭ de vr'o 30—35 individĭ; în Deva au fostŭ însoţiţĭ de inspectorulŭ reg. de scóle Rethi şi de unii profesorĭ de acolo, la Huniădóra i-a aşteptatŭ inteliginţa invitată de primarulŭ din locŭ. După sosire, d-lŭ consilierŭ i-a întêmpinatŭ cu o vorbire scurtă, de unde, după programa statorită, au începutŭ a visita fabrica, castelulŭ etc.

Curiositatea m'a dusŭ şi pe mine ca sĕ vĕdŭ pe representanţii presei din Pesta, şi alăturându-mĕ la conductŭ, fisionomiile străinilorŭ au escitatŭ o impresiune curiósă în mine, şi după o scurtă cercetare am aflatŭ, că cu puţină esceptiune mai toţĭ erau »neoşĭ maghiarĭ«, deşi fără perciunĭ. Atuncĭ am meditatŭ puţinŭ şi am ḑisŭ: sĕracă presă maghiară, pe a cui mânĭ ai ajunsŭ sĕ te dirigeze!

Dér ce sĕ vedĭ, pe drumulŭ ce duce la castelŭ, doi străinĭ luase între sine pe unŭ Românŭ cu care începuse unŭ discursŭ cam înfocatŭ. Apropiându-mĕ de ei, am auḑitŭ pre unulŭ ḑicêndŭ: — Domnulŭ meu, pentru ce totŭ agiteză Românii contra Ungurilorŭ? căruia rĕspunḑêndui Românulŭ ḑise:—Se vede că d-vóstră în Pesta sunteţĭ într'unŭ modŭ tare sinistru informaţĭ despre poporulŭ românŭ. Poporulŭ românŭ nu agiteză contra nimĕrui, ci 'şĭ caută de afacerile şi greutăţile sale ne mai suportabile, dér denunţianţii nu 'i dau pace, pentru că denunţările sub sistemulŭ actualŭ au ajunsŭ la ordinea ḑilei, aşa încâtŭ la noi în Ardealŭ cine nu scie arăta vre-unŭ agitatorŭ românŭ orĭ sasŭ, nu póte trece de patriotŭ bunŭ şi fără de acea măiestriă, numai cu greu póte ajunge la vre unŭ osŭ de rosŭ. Pentru aceea d-vóstră cei din Pesta, carĭ nu ne cunósceţĭ împrejurările în care trăimŭ noi, credeţĭ tóte secăturile cate vĕ vinŭ la urechĭ, dér ca ḑiariştĭ carĭ formaţĭ opiniunea publică în ţéră, ar trebui sĕ nu vĕ basaţĭ numai pe denunţărĭ simple ci şi pe fapte, şi décă în faptă nu puteţĭ dovedi agitărĭ, atuncĭ cu nedreptŭ timbraţĭ poporulŭ românŭ de agitatorŭ. — Ajunge că Românii (olăhii) nu vreu sĕ recunóscă supremaţia maghiară, replică neóşulŭ Ungurŭ.—O recunoscŭ, însĕ numai pe lângă egala îndreptăţire, fŭ rĕspunsulŭ. — De egală îndreptăţire nu mai póte fi vorbă, ci ar trebui sĕ recunóscă că numai prin supremaţia maghiară se póte întări statulŭ dela care şi Românii ar putea trage marĭ folóse (vedemŭ folósele).

Alŭ doilea: am înţelesŭ pe drumŭ venindŭ, că în Răcăşdia (Ráhosd), comună purŭ sĕcuiéscă, locuitoriĭ calvinĭ întru atâta s'au românisatŭ (anyira eloláhosattak), încâtŭ mai numai scie nimenea ungaresce, de asemenea în Pestişŭ şi în Christurŭ.

— Colonii de Sĕcui nu a adusŭ nimenĭ în ţinutulŭ acesta şi reformaţii despre carĭ vorbescĭ d-ta nu au fostŭ nicĭodată maghiarĭ, ci mai toţĭ Românĭ, şi numai pe timpulŭ reformaţiei au trecutŭ la calvinismŭ, cu deosebire în comuna Racaşdia, care aḑĭ e aprópe tótă calvină; la anulŭ 1630 au avutŭ Românii unŭ preotŭ localŭ cu numele »Popa Moise,« ceea ce-ţĭ potŭ documenta cu documentŭ autenticŭ. Dela acelŭ timpŭ, nu sciu, póte vorŭ sci alţii mai bine, mai avut-au Românii acolo preotŭ localŭ orĭ ba.

La acestea replică străinulŭ: — Nu credŭ că marele patriotŭ maghiarŭ Ioanŭ Huniadi sĕ nu fi adusŭ în părţile acestea Sĕcui. — Ioanŭ Huniadi a fostŭ Românŭ, şi n'a putută prevedé fanatismulŭ de aḑĭ, şi póte că nicĭ n'a avutŭ lipsă de Sĕcui, căcĭ s'a servitŭ destulŭ de bine şi numai cu Românii sĕi. — Cum poţĭ ḑice D-ta, că Ioanŭ Huniadi a fostŭ Românŭ şi nu Ungurŭ? — Eu nu o ḑicŭ dela mine, numai susţinŭ părerea tuturorŭ istoricilorŭ inparţialĭ. Apoi ce e mai multŭ, că şi poporulă din jurulŭ acesta încă scie din tradiţiune, că pe Tata lui Ionŭ Huniadi l'a chematŭ »Voicu,« ér mamă-sa a fostŭ fata Cantorelui românŭ din Telugŭ, o comună în apropierea Huniădórei.

— Dar ce cugeţĭ Domnule, sucede-ne-va maghiarisarea — După părerea mea nicĭ odată! — De ce? — Pentru că décă nu v'a succesŭ înainte cu 100 de anĭ, când idea de naţionalitate nu era aşa desvoltată, acuma cu atâta mai puţinŭ va succede, când şi în celŭ mai din urmă opincarŭ e desvoltată. — Şi cine a desvoltat'o in poporŭ în aşa gradŭ mare? Idea de statŭ maghiarŭ, şi-o va desvolta-o cu timpulŭ şi mai tare »Kultur egyletulŭ din Cluşiu«, pentrucă acţiunea produce reacţiune.

— Mi-ar plăcea sĕ sciu, pentru ce nu vreauRomânii sĕ se maghiariseze?—Pentru că fiesce care doresce sĕ rĕmână şi sĕ móră ca ceea ce! — Totuşĭ d. Rethinspectorulŭ de şcóle a făcutŭ marĭ progrese pe aicĭ, după cum se afirmă? — Progresele nu-mĭ suntŭ cunoscute, dér şcolĭ a înfiinţatŭ destule, apoi e uşorŭ a înfinţa şcolĭ când ai visteria statului la mână. — Sperămŭ că Românii nu vorŭ fi aşa dîrjĭ ca Croaţii! — Eu nu potŭ ḑice că Croaţii'sŭ dîrjĭ, dér naţiunea, care nu dă semne de viaţă, trebue sĕ piară.

După acestea, celŭ dintêiu domnŭ care se ḑice că ar fi redactorŭ, nesimţindu-se tocmai bine din cele auḑite a începutŭ a vorbi mai francŭ ḑicêndŭ: »Eu, décă aşŭ fi ministru, aşŭ maghiarisa pe nemaghiarĭ cu forţa, ‚sic volo sic jubeo«; până acum am cercatŭ totŭ numai cu buna şi nu ne-a succesŭ, de acum înainte însĕ vom maghiarisa cu forţa.« După aceste s'au despărţitŭ unii de alţii.

Uniădorénulŭ.

DIVERSE.

Torturĭ jidovescĭ. — Cetimŭ în »Naţiunea:« Se totŭ plângŭ jidanii nostri de maltratărĭ ce ar fi suferindŭ din partea Românilorŭ; ţipetele ce ei scotŭ asurḑescŭ urechile tuturorŭ, şi lumea înspăimêntată, se întrébă cu îngrijire dacă nu cumva România ar fi devenitŭ unŭ locŭ de supliciu pentru nemurile de altă limbă şi de altă religiă. De multe orĭ amŭ cerutŭ autorităţilorŭ ca, dovedindu-se de adevĕrate aceste denunţărĭ, făptuitorii sĕ fie pedepsiţĭ cu tótă asprimea, căcĭ nu înţelegemŭ ca necreştinii sĕ fie maltrataţĭ, fără ca maltratorii sĕ fie loviţĭ de lege. Cu aceeaşĭ stăruinţă însĕ ceremŭ ca şi necreştinii, când comitŭ ei asemenea torturĭ, sĕ fie pedepsiţĭ. Şi torturile ce le relatéză unŭ corespondentŭ din Botoşanĭ alŭ unui confrate suntŭ îngrozitóre. Iacă, în adevĕrŭ, ce citimŭ în acea corespondenţă: „La 13 Maĭ, credinciosulŭ arendaşului moşiei Roşeanĭ, Haimŭ Costiner, anume Leizer Şafler, a săvêrşitŭ o crimă care te inspaimântă prin sĕlbătăcimea ei. Femeia Maria, soţia lui Nicolae Pintili, din Roşeanĭ, păştea vitele pe imaşŭ, lângă hambarele boerescĭ. Ómenii din satulŭ Roşeanĭ se învoiseră cu arendaşulŭ ca sĕ-şĭ pască vitele acolo; acéstă femeiă păştea vitele după învoiala ce făcuse bărbatulŭ sĕu cu arendaşulŭ. Şafler, când a vĕḑut-o păscêndŭ vitele acolo, nu şi-a datŭ ostenéla de a vedea dacă este din cei învoiţĭ şi, împreună cu soţia sa şi doi servitorĭ, a prins'o, a trântit'o josŭ şi după ce a bătut-o în modulŭ celŭ mai barbarŭ, călcându o cu picióréle, a trântit-o de pĕrĭ într'unŭ hambarŭ şi spre a-şĭ corona opera a desbrăcat-o de haine şi a uns-o cu păcură pe corpŭ şi pe faţă. Isprăvindŭ acésta, a scos'o afară şi a aprinsŭ unŭ chibritŭ ca sĕ-i dea focŭ, care însĕ s'a stinsŭ de vêntŭ. Noroculŭ femeiei a fostŭ, că criminalulŭ nu prevĕḑuse şi ia mai multe chibriturĭ cu elŭ, şi astfelŭ femeea, scăpândŭ din mânile lorŭ, fugi în satŭ, unde consătenii sĕi vĕḑêndu-o în aceea stare s'au speriatŭ înainte de a-i veni în ajutorŭ. Autorităţile imediatŭ au şi începutŭ urmărirea. Femeea este greu bolnavă. — Visum et repertum alŭ medicului o declară incapabilă a mai putea munci din causa unei bóle mentale ce a căpĕtatŭ din tortură şi spaimă. Criminalulŭ a dispărutŭ; afacerea se află la parchetŭ.«

***

Cum devine cineva avută. — D. Peter Cooper din Newyork, care nu de multŭ şi-a serbatŭ a 90-a aniversară a naşterei sale, de bucuriă a trimisŭ directorilorŭ institutului Cooper, fondatŭ de dênsu, 100,000 dolarĭ spre a putea acoperi cheltuielile necesare pentru mărirea departamentului de arte şi şcinţe. D. Cooper a datŭ până acum 2,100,000 dolarĭ séu 10,500,000 francĭ pentru scopurĭ de educaţiune, aparate, bibliotecă, etc. La ḑiua aniversară a naşterei acestui bărbatŭ rarŭ, au fostŭ festivităţĭ marĭ atâtŭ în institutulŭ Cooper, câtŭ şi în locuinţa jubilarului. La întrebarea, cum a ajunsŭ aşa bogatŭ, bĕtrânulŭ ḑise: „Mai ântêiu am învĕţatŭ trei meserii, fabricarea de bere, construirea de trăsurĭ şi maşine. Când am trecutŭ de 21 anĭ câştigamŭ pe ḑi unŭ dolarŭ 50 centime şi eram în stare a pune ceva la o parte. In timpŭ de trei anĭ amŭ lucratŭ la fórfecĭ; mai târḑiu mi-am cumpĕratŭ patenta şi am fabricatŭ fórfecĭ pe socotéla mea; acésta a fostŭ înainte de rĕsboiulŭ din 1812. Atuncĭ mi-am măritŭ atelierulŭ şi mi-am propusŭ a nu face nicĭ odată datorii şi nu'mĭ potŭ aduce aminte, sĕ nu fi fostŭ în stare vreodată de a'mĭ îndeplini angajamentele. Nu cheltuiam nicĭ odată banĭ înainte de a'i fi agonisitŭ. N'am scontatŭ nicĭ odată polţe. La mine era regulă de a plăti îndată şi nu credŭ sĕ fi venitŭ la mine cineva pentru banĭ, fără sĕ'lŭ fi achitatŭ imediatŭ. Cată sĕ mai adaugŭ, că fiecare dolarŭ l'am agonisitŭ prin muncă şi nu prin speculaţiă."

***

O bună păcălélă. — Princesa Paulina Metternich, fiind la o serată într'unŭ salonŭ din Viena, perdu ḑilele trecute unulŭ din dinţii sĕi falşĭ. Cum gentila princesă e fórte francă, dênsa nu ţinŭ lucrulŭ secretŭ. Dintele fŭ căutatŭ peste totŭ, tóte mobilele fură mişcate din locu'ŭ lorŭ, covórele fură scuturate. Totulŭ însă în zadar. Câte-va ḑile după aceea, princesa primi unŭ pachetŭ cu o scrisóre fórte amabilă, în care i se spunea că i se trimite dintele pierdutŭ. Pachetulŭ conţinea, în adevĕrŭ, unŭ dinte, dar unŭ dinte... de bou. Cu tóte că scrisórea era anonimă, princesa recunoscŭ de unde venia şi scrise expeditorului rĕspunsulŭ următorŭ: »Şciamŭ că aveţĭ pentru mine multă amiciţiă, dar nu credeamŭ nicĭodată că veţĭ ajunge cu devotamentulŭ pentru mine până a vĕ scóte unŭ dinte pentru a mi'lŭ trimite.« Vĕ puteţĭ închipui mutra ce a făcutŭ anonimulŭ expeditorŭ.

***

Greutatea d-lui de Bismarck. — D. de Bismark a luatŭ obiceiulŭ d'a se cântări în fiecare anŭ, în momentulŭ când îşĭ începe cura la Kissingen. Écă resultatele acestei statisticĭ: în 1874, 207 livre; în 1876, 219; în 1877, 230; în 1878, 243; în 1879, 247; în 1880, 237; în 1881, 232; în 1882, 202; în 1883, 205.

BIBLIOGRAFIA.

Convorbirĭ literare, apare la 1-iu a fiecărei lunĭ sub direcţiunea lui Iacob Negruzzi. Sumarulŭ Nrului 3 apărutŭ la 1 Iuniu 1885: N. Gane: »Ura din copilăriă« (nuvelă). — V. Alexandri: »Ovidiu«, piesă în 4 acte (act. 3-lea). — D. Onciul: »Dare de sémă critică« despre »Teoria lui Roesler, Studii asupra stăruinţii Românilorŭ în Dacia Traiană, de A. D. Xenopol«, (urmare). — Ciru Oeconom: »Petre Carabete« (poesiă). — M. Pompiliu: „Ultimulŭ Dor« (poesiă). — Serbarea scolară dela Iaşĭ. — Victor Hugo. — Corespondenţă. — Bibliografii. — Direcţia: Strada Română, 25. Editura şi Administraţia stabilimentului graficŭ Socecŭ şi Teclu. Bucurescĭ, Strada Berzii 96.

Vasile Alexandri: Opere complete (vol. IX). *Poesii* (vol. III). Legende nouĕ. — Ostaşii noştri. Editura librăriei Socecŭ şi Comp. Bucurescĭ, Calea Victoriei 7, 1880. Preţulŭ volumului III Poesii 4 lei.

George Marianŭ: După Despărţeniă, piesă în trei acte. Editura Librăriei Socecŭ şi Comp. Bucurescĭ, Calea Victoriei 7, 1884. Preţulŭ 2 lei 50 banĭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Iuniu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	99 20
Rentă de hârtiă 5%	92.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.75
Bonurĭ rurale ungare	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.30
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98 25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.—
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	119.50
Renta de hărtiă austriacă	82.50
Renta de arg. austr.	83.15
Renta de aurŭ austr.	108 10
Losurile din 1860	139 —
Acțiunile băncei austro-ungare	858 —
Act. băncei de creditŭ ung.	285.50
Act. băncei de creditŭ austr.	286.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.87
Napoleon-d'orĭ	$9.85\frac{1}{2}$
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.—
Londra 10 Livres sterlinge	124.20

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 15 Iuniu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	89	89
Renta rom. amort. (5%)	93	$93\frac{1}{2}$
» convert. (6%)	89	90
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	$104\frac{1}{2}$	$104\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	$87\frac{3}{4}$	$88\frac{1}{2}$
» » urban (7%)	$101\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{2}$
» » » (6%)	94	95
» » » (5%)	86	87
Banca națională a României	1260	1280
Ac. de asig. Dacia-Rom.	292	295
« » » Națională	235	238
Aurŭ	9.50(%)	10.50%
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 29 Iuniu st. v. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.94	Vênd.	8.95
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.85	»	9.87
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.50	,	125.50
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
Predealŭ (	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ (	—	10.44	2.27	—
Brașovŭ (	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișóra (	10.29	1.30	8 01	—
Sighișóra (	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediașŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa micĕ	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu (	5.56	5.58	12.59	—
Clușiu (	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.31
Ghirhĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
Oradia-mare (	10.51	9.18	10.57	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
Viena (	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.18	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.33	6.24	—
Clușiu (	—	10 01	5.05	6.43	—
Clușiu (	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
Cucerdea (	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blașŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediașŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	5.28	—	7.14	1.09
Brașovŭ (	—	5.3	—	—	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
Predealŭ (	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.44

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
Szolnok (	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11 02	3.44	11.40
Szolnok (	11 12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7 53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.48
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10 10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12 55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Hațegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.59

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2 54	7.24
Aradŭ	7 59	3 10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9 33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.05
Crivadia	8.06	10 54	6 45
Pui	8.50	11 37	7.35
Hațegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.